

## ROSMÁYER FERENC

A tolnai temetőben a Rosmayer kriptá sírkövén – feltehetően – a család minden tagjának neve szerepel az alábbiak szerint:

A sírkő előlapján: id. Rosmayer Ferenc 1814. okt. 17. – 1884. dec. 18.

Rosmayer Ferencné /Schwarczkopf Borbála/ 1829. okt. 18. – 1905.  
szept.10.

Rosmayer Ferenc 1860 – 1931

A sírkő bal oldalán: Rosmayer Gyula 1857. szept. 28. – 1862. ápr. 23.

Rosmayer Mari /férjezett Stepnicka/ 1849. szept. 8.– 1870. szept. 3.

Rosmayer Riza 1863. febr. 10. – 1880. márc. 18.

A sírkő jobb oldalán: Rosmayer Paula 1868. júli. 24. – 1909. nov. 13.

Rosmayer Jozefa /Gebhardt Imréné/ 1851. máj. 18. – 1910. febr. 27. /1/

A tolnai plébánia hivatal anyakönyveiben a családtagokról az alábbi kiegészítések tudhatók még:

Id. Rosmayer Ferenc és felesége, Schwarczkopf Borbála, neve nincs a tolnai születési anyakönyvben.

Rosmayer Mária Jozefát Pécsy József plébános keresztelte.

Rosmayer Jozefina az anyakönyv szerint május 16-án született, sírkövön 18-a szerepel. Pécsy József plébános keresztelte.

Rosmayer Gyula Julius, Mihael az anyakönyv szerint szeptember 29-én született, a sírkövön 28-a szerepel. Keresztelte: Joannes Udvari.

Rosmayer Riza Theresia Juliannát Ruzsinszky Ferdinánd keresztelte.

Rosmayer Ferenc Franciskus Joannest Pécsy József keresztelte, születése napján.

Az ifjú Rosmayer születési anyakönyvében a következő bejegyzés található:  
„Copulatus cum Janka Matejka 1924. 17. novembris Budapest IX. Bakáts tér 13. in ecclesia parochiali”. Magyarul: 1924. november 17-én a Bakáts téri parókián házasságot kötött Matejka Jankával.

Rosmayer Paula Paulina Annát születésének másnapján keresztelték. A keresztelő pap neve olvashatatlan.

A Rosmayer gyerekeket – Ferenc kivételével – születésük másnapján keresztelték. /2/

Rosmayer Gyulát Pécsy József temette 1862. április 24-én. A halál oka: typhus scarlatino orta.

Rosmayer Mari neve nem található a halotti anyakönyvben, halálozásának helye ismeretlen.

Rosmayer Rizát Pécsy József temette. Halál oka: belsívérzés.

Id. Rosmayer Ferenc nagykereskedő, földbirtokos. A halál oka: agyszélhűtés. Rögtön meghalt, utolsó kenetet kapott. Pécsy József temette december 20-án délelőtt.

Id. Rosmayer Ferencné halála nem szerepel a tolnai halotti anyakönyvben.

Rosmayer Paula neve nem található a tolnai halotti anyakönyvben.

Rosmayer Jozefa /férjezett Gebhardt Imréné/ nincs a tolnai halotti anyakönyvben.

Ifjú Rosmayer Ferenc magánzó, meghalt 1931. január 4-én. Felesége Matejka Janka. Laktak: Tolna, Kossuth L. u. 8. Halál oka: szívbénulás. Január 6-án temette vitéz Makrai Lajos plébános. /3/

Id.Rosmayer Ferencné feltehetően Budapesten halt meg, ugyanis fia Budapesten élt. Az ifjú Rosmayer Ferenc Budapestre költözésének időpontja nem ismert, de házasságot a fent leírtak szerint Pesten kötött. Pesti életének egy másik bizonyítéka a „Szekszárd vidéke” c. újság 1888. június 14-i száma, melyben közlik, hogy „Rosmayer Ferenc és fia nagykereskedő május 15-vel irodáját Budapest IV. Mária Valéria u. 8. alá helyezte.” Ettől kezdve a cég összes ügyletét innen irányították.

Megjegyzendő, hogy id. Rosmayer 1884-ben meghalt, ennek ellenére a cég korábbi neve megmaradt.

Az tény, hogy a nyolcfős Rosmayer család négy tagja nem Tolnán halt meg, de nevük megtalálható a síremléken. Feltehető, hogy nem mindenki nyugszik a kriptában. Valószínűnek látszik, hogy ifjú Rosmayer halála előtt kerültek a nevek a síremlékre, a családtagok születési és halálozási dátumuk napra pontosan olvasható. Ifjú Rosmayer születésének és halálának éve olvasható csak.

Ifjú Rosmayerné, Matejka Janka halála, földi maradványainak sorsa nem ismert.

Meg kell említeni, hogy a síremléken minden név és később ifjú Rosmayer is nevét mindig „s”-el, „a”-val és ipszilonnal írta. Idős Rosmayer pedig bármely aláírásánál, tisztán olvashatóan, /szép írása volt/ a nevét „z”-vel, „á”-val és „j”-vel, tehát: „Rozmájér” írta. Id. Rosmayer mint Tolna mezőváros „eskütt”-je és rövid ideig bírójaként is sok aláírásán szerepel a Rozmájér Ferenc.

## TOLNA MEZŐVÁROS KÖZIGAZGATÁSI IRATAI.

Bevezetésként meg kell említeni, hogy Rozmájér Ferencsel kapcsolatban kevés iratot lehet találni a levéltárban.

A meglévő iratok legtöbbje nem teljes, például az ügyet lezáró irat hiányzik. Ettől függetlenül minden iratból, akár teljes, akár nem, következtetni lehet Rozmájér tevékenységére.

Tolna mezőváros 1846/1847. évi számadását Schwabl József, a mváros bírója készítette el. A számadás kiadási oldalának 102. t.sz. szerint Rozmájér Ferenc részére 104 öl fáért és 6600 kéve rőzséért 544 „Pengő forintot” fizettek ki, a 214. t.sz. 8 kiló zabért 24 Pf-ot, a 216. t.sz. mézsért 4,48 Pf -ot, ugyancsak Rozmájérnak. /4/

1847. július 1-jei dátummal Tolna mváros előjárói levelet írtak a megyéhez úrbéri birtokok adójával kapcsolatban. A levél végén felsorolják a mváros bíróját, tanácsosát és jeles polgárait, akik között Rozmájér Ferenc neve is szerepel. /5/

1848. január 10-én keltezett adás-vételi szerződés jegyzőkönyvének egyik hitelesítője Rozmájér Ferenc volt. /6/

1848. augusztus 10-én keltezett szerződés egyik hitelesítője Rozmájér Ferenc „eskütt”. /7/ Ez volt az első eset – amivel találkoztam – hogy Rozmájér, mint mvárosi hivatalos személy írt alá iratot. Nem derült ki, hogy mikor, mely időponttól választották esküdtté.

Tolna mváros 1848. július 8-án és 9-én megtartott tanácsülésének jegyzőkönyvéből:

Frei Antal molnár bepanaszolta Fleschl Gábor bőrkereskedőt, mert Fleschl egy zsák búzát öröltetett, de kevesebb lisztet kapott vissza, azaz a liszttel nem volt tele a zsák úgy, mint a búzával.

A tanács határozata szerint Rozmájér Ferenc esküdtnak kellett kivizsgálni az ügyet. A molnárnál ki kellett üríteni a zsákot, és tanuk előtt ugyanazt a lisztet visszatölteni. Ezután Rozmájér Ferenc esküdt megállapította, hogy kétujjnyival volt kevesebb a liszt, mint tele. Ezzel a megállapítással nem értett egyet Fleschl, és azt mondta, hogy miután kiöntötték, a molnár tett hozzá lisztet, ezért volt tele a zsák. Ezért a hazugságért Fleschl egy éjszakára börtönbe zárták.

Fleschl Rozmájert azzal vádolta, hogy Rozmájér azért nem szereti őt, mert a sógora tímár. /Ez a mondat nem egészen világos, de a jegyzőkönyvvezető csak ennyit jegyzett fel./

Fleschl a börtön után levelet írt Deák Ferencnek, melyben azt kérte, hogy a mváros bíróját, Pataki Józsefet és Rozmájér Ferenc esküdtet távolítsák el a hivatalukból. Pataki bírót azért kérte eltávolítani, mert őt, Fleschl, zsidósága miatt nem szívelte, és egyszer duplán rótták ki rá az adót.

(A Fleschl téma több helyen tisztázatlan, de az iratokból több nem volt kihámozható)

Az igazságügyi minisztérium egy megbízottat jelölt ki az ügy kivizsgálására, de további levelek nincsenek, tehát a pontos befejezése az ügynek ismeretlen.

Az tény, hogy Pataki József továbbra is Tolna bírója maradt, valamint Rozmájér Ferenc is megtarthatta esküdti tisztségét. /8/

Az 1849. május 3-án dátumozott „a szászvári sereg által a tolnai Duna partról elvitt hajózási szerek” jegyzékének 5. tétele Franz Rozmájér nevével három tételt tüntet fel 630 forint összértékben. A tételek megnevezése olvashatatlan.

Összesen 39 név van felsorolva a jegyzékben, akik 22151, 43 váltóforint értékben károsodtak. További iratok e tárgyban nem találhatók. /9/

„Méltóságos Sztankovánszki Imre Úrhoz, Tolna Megyei Fő Ispán és Kormánybiztoshoz.” Ezt a levelet Tolna bírója Pataki József és Rozmájér Ferenc „eskütt” írták alá.

A levélben az szerepel, hogy Adler József gyógyszerész és nemzetőr főhadnagy, aki „jövedelmes állással megáldott”, nem volt hajlandó a „mohácsi táborba menni, pedig özvegy-asszonyok saját pénzükön állítottak egyéneket a mohácsi táborba.” Pataki felszólítására sem volt hajlandó a haza szolgálatába állni, sőt a kaszinóban Rozmájér Ferenc „eskütt” és más „tisztas egyének” jelenlétében az egész város nemzetőrségét gúnyolta és becsmérelte. Ezért kérték az aláírók a főispánt, hogy hathatós segítséget nyújtson a mvárosnak.

A végkifejlet nem ismert.

A levél dátuma 1849. január 30. /10/

Egy 1849. június 25-én kiállított „Nyugtató”-t Rozmájér Ferenc írt alá, mint „ideiglenes bíró”. Májusban is ideiglenes bíróként írt alá Rozmájér.

1849. október 31-én kiállított „Nyugtató”-t Rozmájér Ferenc „bíró” írta alá.

1849. december 4-én kiállított pénztári nyugtát Schwabl József bíró írta alá.

Sajnos olyan mezővárosi közigazgatási jegyzőkönyv nem található, ahol magyarázatot lehetne kapni Rozmájér „ideiglenes bíró”-i vagy „bíró”-i kinevezésére, vagy Schwabl bíróvá választásáról.

Úgy tűnik, hogy Pataki József 1849. április végéig tölthette be ezt a tisztséget.

Rozmájér Ferenc májustól szeptemberig lehetett ideiglenes bíró és októberben bíró.

1849. novembertől Schwabl József a bíró. /11/

## TOLNA KÖZSÉGI TANÁCS IRATAI 1850 – 1856

A többéves iratanyagban Rozmájerral kapcsolatosan csak az alábbiak voltak olvashatóak:

1850. februárjában a Duna ismét kilépett a medréből, és 1705 forint kárt okozott 31 tolnai családnál. A családnevek között Rozmájer Ferenc neve is szerepel 85 forint kárral.

1851-es iratok között olyan is található, amelyen a községi tisztséget viselők éves díjazása ismerhető meg. A felsorolt személyek között Rozmájer neve is szerepel 7 forint felvett összeggel, melyből 5 forint, mint esküdtnék az éves díja. A 2 forint valószínű több napidíj lehetett, mert, ha az esküdteknek valamilyen ügyben el kellett járni a községen kívül, néhány krajcár napidíjban részesültek.

Rozmájer 1852-ben is felvett 5 forint esküdti díjat, tehát akkor is esküdt volt.

Rozmájer Ferenc 1853. október 31-én 20 forint esküdti fizetését felvette. Az 5 forintról 20 forintra emelt tetemes esküdti éves díj indoklására semmi nyom nem található, ugyanis abban az időben elképzelhetetlennek tűnik 15 forint fizetése melles, hiszen krajcárokért hosszú ideig kellett kalapolni.

Ugyancsak magyarázat nélküli az a tény is, hogy mikor lett esküdt Rozmájer, és 1849-től 1851-ig volt-e valamilyen tisztsége.

Az 1854. évi iratok között a „legtöbb adót fizető” tolnai polgárok nevei olvashatók:

Báró Sina György uraság fizetett 430ft 42kr, Tolna község 36ft 30 kr, Rozmájer Ferenc 12 forint, Pécsy József plébános 11ft 91/2kr, Adler József patikus 9ft, Wosinczki József orvos 8 ft adót.

Ezek szerint, ha Rozmájer Ferenc a legtöbb adót fizetők listáján a harmadik helyet foglalta el, egyértelműen a legtehetősebb tolnai polgárok egyike volt. /12/

## TOLNA BÍRÓI SZÁMADÁSI IRATOK 1842 – 1857. /13/

A fenti címben jelölt 15 évben csak kettő irat található, de ezek értékes adatokat tartalmaznak.

1842. évben önálló adózók között Rozmájer Ferenc is szerepel 10 pengőforint 9 krajcárral. Érdemes megemlíteni, hogy Tolna lakóit – adózás szempontjából – miként csoportosították. Az első 660-ban voltak az önálló, 661-től – 855-ig a „lakók” /feltehetően a háztulajdonosok/, mint adózók. 856 – 1002-ig a „különféle sorsú nemtelenek”. 1003 – 1016-ig a zsidók, de ők csak 56 krajcárt fizettek, melynek oka ismeretlen.

1842. évben összesen 6372 pengőforint 24 krajcár adót fizettek Tolnán.

1842-ben Rozmájer Ferenc 28 éves volt, és ilyen fiatalon már tekintélyes tolnai polgárnak számított, ha 10 pengőforint 9 krajcárt adózott.

Bábsütő mesterként adózott, mesterségét megtudhattuk a két évvel későbbi iratból:

1844 - ben Tolna mváros Rozmájer Ferenc „bábsütő mester”- nek 197 pengőforintot fizettek ki tűzifáért.

Az is kiderült, hogy ebben az időben nemcsak a bábsütés biztosította a család megélhetését, hanem a fakereskedés is. Azért a 197 pengőforintért több öl fát kellett szállítani.

Az 1844. évben még nem volt Rozmájér a mváros esküdtje, neve még nem szerepelt az esküdtek éves fizetési listáján.

## TOLNA KÉPVISELŐ TESTÜLETI JEGYZŐKÖNYVEK 1900 -1902.

1900. január 28-án 10 órára rendkívüli képviselőtesti ülésre hívták a képviselőket.

A gyűlésekre invitálás a következő képen történt: egy nyomdailag készített íven – megfelelő fejléccel – felírták egymás után a képviselők neveit. Ezzel az ívvel a kisbíró vagy más személy felkereste a felsorolt képviselőket, akik aláírásukkal tudomásul vették a meghívást.

Az íven ifjú Rosmayer Ferenc neve is szerepelt, mint képviselő. /Megválasztásáról nincs jegyzőkönyv./ Ezt az értesítést ifj. Rosmayer oly módon írta alá, ahogy a síremléken vannak a nevek, azaz „s”-el, „a”-val és ipszilonnal. Ezzel kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy id. Rozmájér az 1860-as évek elején változtatott névaláírásán, mégpedig úgy, ahogy fia írta a nevüket. /14/

Valószínűsíthető, hogy az ifjú Rosmayer rábeszélésére változhatott meg az idősebb Rosmayer név aláírása, ettől kezdve id. Rosmayer élete végéig egy betűnél eltért fia aláírásától, mégpedig az „a” betűre vesszőt tett, tehát: Rosmáyer.

Ifjú Rosmayer a további években is kapott értesítést az ülésekről, de ezeket már egyetlen esetben sem ő írta alá, hanem valaki a tolnai irodából. A testületi ülések jegyzőkönyveiben a megjelentek között ifj. Rosmayer nevét egyszer sem lehetett olvasni.

Ebben az időben már a budapesti irodát vezette. /15/

## KÖZPONTI JÁRÁS FŐSZOLGABÍRÓI KÖZIGAZGATÁSI IRATOK.

1867 – 1872

Az 1864. évi iratok között egyetlen olyan található, amely Rozmájér Ferencsel kapcsolatos. Megjelent a bíróságon fa szállítása ügyében, ahol Döme Jánossal és Jagicza Vincével aláírtak egy szerződést. Sajnos a szerződés nincs mellékelve, így a lényeges dolgok ismeretlenek maradnak.

Arra minden esetre jó ez a kurta közlés, hogy következtethetünk Rozmájér rendszerető, jogkövető magatartására./16/

## KÖZPONTI JÁRÁS ALISPÁNI KÖZIGAZGATÁSI IRATOK

1862 – 1884

1862. június 2-án Tolnán „igen népes meghívottakkal” értekezletet tartottak a Tolna – Dombori és Szegzárd – Gemencz útvonalak megépítéséről. Mindkét útvonal kiépítését a

Dunáig tervezték. Ennek az értekezletnek Rozmájer Ferenc és ifj. Geisz József is tagja volt, mint tolnai vállalkozók. Ekkor már Rozmájer és Geisz társként vállalkoztak. Ezen értekezlet jegyzőkönyvéből érdemes a Tolna – Dombori út egy-két adatát megismerni. A tervezett út hossza 5916 folyó öl, két zsilip megépítésével a teljes költség 71547 ft 18 5/10 kr.

Érdekes, hogy a tolnai városatyák azt szerették volna, ha az út „lóerőre építendő vasút” lenne. Ennek a megoldásnak a végösszege 87522 ft 63 kr lett volna./17/

A jegyzőkönyvből Rozmájerékre vonatkozó közlések nincsenek. Ez az értekezlet az első összejövetel volt az érdekeltek részére.

Ifjú Geisz József és Rozmájer Ferenc a trieszti I. Lloyd gőzhajótársaságtól megvette a Lloyd nevű hajót, hogy a magyarországi Dunán és a hajózható kisebb vizeken, különféle kereskedelmi árukat szállítsanak.

A megvásárolt hajó munkába állításához szükséges engedély kérelmet adtak be. Az engedély megadásához az 1858. január 29-én kiadott rendeletben foglaltaknak meg kellett felelni, melyek a következők voltak:

- van-e a kérelmezőknek polgári önállósága
- a fenti üzlet lebonyolításához, akadálytalan folytatásához, bírnak-e elegendő vagyonnal
- a folyamodók pontosan jelölik meg, hogy a Dunának mely részén, név szerint mely mellékágon kívánnak hajózni
- igazolják, hogy a hajó „rendőrbiztonság” tekintetében mikor volt vizsgáztatva és ezen idő óta lényeges javítást végeztek-e
- a hajó kapitánya és gépésze a szükséges oklevéllel rendelkezik-e

Az előző kérdésekre a M. Kir. Helytartótanácsnak kellett a válaszokat, illetve az igazolásokat megküldeni.

A válaszok:

- a vállalkozás folyamatosságát 25000 ft tőke biztosítja.
- azon mellékágakat, melyeken hajózni kívántak, az irathoz csatolt három melléklet közül az egyik mutathatta az igénybeveendő ágakat, de sajnos a mellékletek hiányoznak.
- a hajó gépezete „rendőrbiztonsági” szempontból rendben van.
- a kapitány és a gépész még nincs felfogadva, egyelőre az előző cég által alkalmazott szakemberek üzemeltetik a hajót.
- ami a polgári önállóság kérdését illeti, a főispán az alábbiakat közli: Rosmayer Ferenc vállalkozó és ifj. Geisz József, mint Tolna község postamestere, „mindketten hosszabb ideje önállólag jelentékeny kereskedést űznek, őket semmiféle mellékes kötelezettség nem terhel és úgy polgári, mind politikai tekintetben kitűnő jellemű egyéniségek.”

Az engedély megadását véleményezi a főispán./18/

A tényleges engedély megadásáról nincs irat.

Ifj. Geisz és Rozmájer vettek egy újabb hajót, és ehhez kérhettek használatba vételi engedélyt a minisztériumtól, de ez a levél nincs meg, csak a kérvényre érkező válasz. (Ezek a miniszteri levelek a megyéhez érkeztek, majd onnan a járáshoz, és csak ezután kaphatta meg a tulajdonképpeni címzett.) A minisztérium válasza, szó szerint, az alábbi:

„Ifjabb Geisz József és Rozmájer Ferenc tolnai lakosok f. é. március 11-ről a m. kir. kereskedelmi miniszter útján előterjesztett folyamodásukban „Hajnald Lajos” és „Valpo” nevű gőzöseik számára ugyanolyan hajózási engedélyt kérnek, mint aminőt a „Tolna” név alatt járó gőzhajójuk részére még a volt királyi helytartótanácsból 1865. évi július hó 29-ről 60291 sz. a. nyertek volt.”

(A „Tolna” nevű hajóval ez az első találkozás. Valószínű, hogy a Triesztben vásárolt „Lloyd” nevű hajót keresztelték „Tolna” nevűre. A névváltoztatással nem lehet sehol sem találkozni, de a miniszteri levélben említett dátummal megegyezik a „Lloyd” hajó vásárlása.)

„A hajózási jog gyakorlásáról szóló, s általam 1869. évi április 21-én 2362 sz. a. kibocsátott ideiglenes utasítás 1-6 §-ai értelmében azonban egyes gőzjárművek számára csak azok rendőri kellékeit igazoló u. n. hajólevelek adhatók ki, mint megelőzőleg az illető vállalat, tekintet nélkül gőzöseinek számára, egy általános gőzhajózási engedéllyel köteles magát ellátni. Ellenben a korábbi kormányzat idejében szokásban volt oly engedélyek, melyek a vállalatra szóló személyes felhatalmazást egybe foglalták volt az illető jármű kifogástalansága iránti nyilatkozattal, a mondott utasításnál fogva ezentúl kiadatni nem fognak.

Kötelességük leendő tehát folyamodóknak „Tolna” gőzösükre szóló eredeti engedélyüket mindenek előtt egy általános gőzhajózási engedéllyel cserélni fel, mely célból a mondott engedély okmány hozzám felterjeszhető lesz. Ezzel kapcsolatban azután folyamodók a megfelelő köblezési és kazán vizsgálati bizonyítványok előmutatása mellett mind a három gőzösükre nézve a szabályszerű hajólevelek kiadását is kérhetik.

Felhívom a megye közönségét, hogy folyamodókat ezen kérvényül előleges elintézésül a mondottakhoz képest értesítse. 1870. ápr. 7.”

E miniszteri levél után Rozmájerék valamilyen kiegészítéseket küldhettek Pestre, mert október 1-jén ismét jött a megyének egy levél a minisztériumból, amiben hivatkoznak az előzőre, a hiányzó iratok miatt. Több levél, irat e tárgyban nem található./19/

Tolna mezőváros vezetői kérelmet nyújtottak be a megyéhez, mert báró Sima Simontól egy volt dohányszárítót tudnának vásárolni 20000 forintért laktanya céljára, amivel a város lakóinak nyugalmasabb életet biztosíthatnának, ugyanis nem kellemes a városba érkező katonaságot házaknál elszállásolni.

Ezt a levelet első helyen Rosmáyer Ferenc írta alá, mint „r. főbíró”, azaz, talán, rendes főbíró. Második aláíró Hochsteiger József bíró. Ez a levél 1870. októberben íródott. Arról sajnos nincs jegyzőkönyv, hogy mikor és milyen körülmények között választották meg Rosmáyer főbírónak.

E levél aláírásában is van újdonság. Itt volt látható először a főbíró újszerű aláírása:

Rosmáyer, tehát „s”-el és ipszilonnal, de az „a” betűn maradt a vessző. A következő években mindig ez az aláírási mód olvasható. Valószínű, hogy az ifjú Rosmayer lehetett apjára hatással, mert ő a nevét „s”-el, „a”-val és ipszilonnal írta, ennek ellenére apja az „á” betűt megtartotta. /20/

(A vásárlásból nem lett semmi, mert a hadügy költségvetésében erre nem volt pénz.)

A megyeház részére Rosmáyer Ferenc től vásároltak 100 öl tűzifát. A fáért járó 1400 ft kifizetését kéri a várkapitány a pénztártól./21/

1871. okt. 6-án az öt hónappal korábban épült huszár laktanya istállói leégtek. Tolna mváros vezetői a megyéhez írott levélben kérték, hogy a tűz miatt az itteni katonaságot telepítsék át ideiglenesen valahova. Ezt a levelet a mváros nevében egyedül „Rosmáyer Ferenc tiszt.főbíró” írta alá. A „tiszt” szótöredék talán a tiszteletbeli rövidítése lehet, nem tudni. Ilyen tisztségbeli aláírás többször nem fordult elő az iratokon./22/

A Dombori út mérnöke kéri a megyét, hogy Rosmáyer Ferenc részére 1932 ft és 86 kr-t fizessen ki a megyei pénztár a Dombori útra szállított köért./23/

Rosmáyer Ferenc a megyének 18 ft-ért ajánl egy öl szilfát. Fischer Lázár 17, 50-ért ajánl egy öl cserfát. A megye Fischer ajánlatát fogadta el, 1871. okt. 28-án./24/

A megye mérnöke az alispántól engedélyt kért kötőő kalapácsok vásárlására a Szegzárd-Siófoki út építéséhez. A mérnök érdeklődésére a megyében csak Tolnán volt lehetőség a kalapácsok beszerzése, Rosmáyer Ferencnél, 20 ft-os mázsánkénti áron. Az utépítéshez 80 darab kalapácsra volt szükség, de raktáron csak 45 darab volt. Egy kalapács súlya 4 font, a 45 darab 180 font. A mázsánkénti 20 forintos árral számolva összesen 36 ft kifizetését kérte a mérnök.

A vásárlásra az engedélyt az alispán adta meg 1873. jan. 10-én. /25/

1872. július 26-án a megye egy pályázatot adott ki a Dombori út építésével kapcsolatban. A pályázatra Rosmáyer is adott be ajánlatot, mely szó szerint az alábbi: „Ajánlat! Tekintetes Tolna Megye Alispáni hivatalul kibotsájtott 2620 számú hirdetmény szerint a Dombori úton 270 folyó öl hosszán kiépített terv szerint elvállalom a kiírt 6000 ft: azaz Hatezer forintért az ahoz járó feltételeket ösmervén, elfogadom, s magamat azoknak alávetem csak kivéve elemi akadályokat, a kiket a Tolnai Vénduna csekély vizálás alkalmával a Köveket Hajón beszálítani nem lehetne. Kelt Szegzárd 1872 augusztus 12 Rosmáyer Ferenc”

A pályázat kiírása és Rosmáyer nyilatkozási dátuma között csak bő két hét tellt el, tehát Rosmáyer igyekezett a nyilatkozatot minél előbb megtenni. /26/

A megye által 1872. júli. 26-án meghirdetett pályázatra nemcsak Rosmáyer adott be nyilatkozatot, hanem Goldberger Mór, szintén tolnai lakos, is. A bizottság Goldberger pályázatát fogadta el, mert „tetemesen jutányosabbnak” ítélte, mint Rosmáyerét. Goldbergeret felszólították, „hogy a vállalkozó minden elemi csapás okozta akadályok, valamint a dunai vizálás tekintetbe vétele nélkül tartozik a kérdéses utvonalat kiépíteni.” /27/

Goldberger a pályázata szerint a 6000 ft-ért nem 270, hanem 300 folyó öl hosszúságú utat épít. Ezen kívül 30 „prizma” követ is szállít. /28/

A megyeház renoválásához Rosmáyer Ferenc 40 mázsá oltatlan meszet szállított, 1 ft 60 kr egységáron. A 64 ft-os végösszegről a számlát benyújtotta. /29/

Rosmáyer Ferenc 343 köből „öreg követ” szállított a Dombori úthoz, 28 ft 50 kr egységáron, azaz összesen 9775 ft 50 kr értékben.

Ennek a számlának a kelezése 1872. okt. 11. A dátum szerint ez a Goldberger által elnyert utépítéshez felhasznált kő lehetett. Valószínűleg Rosmáyer és Goldberger között valamilyen egyezés jöhetett létre, ha Rosmáyer ilyen tekintélyes mennyiségű követ szállíthatott az építkezéshez. Az esetleges egyezségről semmilyen irat nem táálható. /30/

Rosmáyer Ferenc a megyeháza helyiségeinek fűtésére – szerződésileg – 41 öl kemény tűzifát szállított 738 ft-ért. /31/

Rosmáyer Ferenc a Tolna – Dombori út 175 folyó ölnyi szakaszának kiépítésére vállalkozott 4000 forintért. Ez az összeg anyagköltséget nem tartalmazott. Ehhez a munkához 400 köből követ szállított és ezért 5770 ft 40 kr-t kapott.

Az építkezéshez Rosmáyer letétbe helyezett egy darab 1000 ft-os, és két darab 100 ft-os államkötvényt.

Pályázat, vagy szerződés nem táálható ebben az ügyben, de valószínűsíthető, hogy ez a 175 ölnyi útszakasz a Goldberger 300 ölnyi munkájának folytatása volt.

1875. május 25-én egy újabb 175 ölnyi úttal kapcsolatban tartottak szemlét, melyen Rosmáyer Ferenc is részt vett, mint vállalkozó.



Ez a dokumentum azt tartalmazta, hogy szerződés szerint 28 ft / köbölért 250 köből „hasáb követ” és 26 ft / köbölért 230 köből „dunai murvát” szállít Rosmáyer. A hasáb kő 7000, a murva 5980 ft, így összesen 12980 ft Rosmáyer járandósága.

A fenti irat a szerződés tényét megemlíti ugyan, de a dokumentum nem található. Ugyanakkor ezen irathoz egy kis mérnöki térképvázlat tartozik, amely a kérdéses építendő útszakaszt ábrázolja. Ez az útszakasz egy kanyart is magába foglal, és a kanyarban a kitaposott földút erősen összeszűkül. Emiatt két-három földtulajdonostól bizonyos területet ki kellett sajátítani, hogy az épített út mindenütt egyenlő széles legyen./32/

Mihalecz Antal megyei mérnök a 736/873 sz. levélben tudatja a megyét, hogy Rosmáyer Ferenc a tolnai – dombori úton 165 folyó öl hosszú útszakaszt kiépített, melynek felülvizsgálatát elvégezte. A jegyzőkönyvvel együtt a szükséges iratokat leadta, írja a mérnök. Sajnos a jelzett számú levélen kívül más dokumentum nem található.

Az épített útszakaszt 175 ölre tervezték, amely a végére 165 ölre zsugorodott, de ennek okát sem lehetett felderíteni./33/

Az 5635. sz. levelet a Tolna megyei bizottság küldte a közmunka és közlekedési minisztériumba, melyben megköszönik a 4000 forintot, amit az állam biztosított a Tolna – Dombori út építéséhez. Továbbá jóváhagyásra felküldik Rosmáyer Ferenc ajánlatát és az összes ide vonatkozó iratot. E levélen kívül más irat itt sem található./34/

Az 1689. sz. irat szerint Rosmáyer Ferencnek 49 öl tűzifáért 882 ft jár, mely fát a megye székházában lévő helyiségek fűtésére használnak. A meglévő szerződés szerint a fát 18 ft / öl áron szállították.

Az irat megemlíti, hogy Rosmáyer szabályszerűen bélyegzett nyugtát adott be. A „bélyegzett” szó valószínűleg azt jelenti, hogy a nyugta megfelelő illetékbélyeggel volt ellátva./35/

Rosmáyerék a következő levéllel keresték meg az alispánt:

„A nméltóságú Földm. Ipari és Keresk. m. kir. Minisztériumhoz czimzett folyamodványunkat „Tolnai Takarékpénztár” czég alatt részvény társulat alakításához szükséges engedély megnyerése iránt tiszteletteljes kéréssel bátorkodunk idezárva benyújtani: Hogy azt a fent tisztelt m. kir. Minisztériumhoz pártolólág felterjeszteni sziveskedjék. Mély tisztelettel maradván alázatos szolgál Rosmáyer Ferenc és társai”/36/

Az alispán a 2234. sz. levéllel fordult a miniszterhez:

„Rosmáyer Ferenc és társai tolnai lakosok kérvényét, melyben egy „Tolnai Takarékpénztár” czég alatt alakítani szándékolt részvény társulat engedélyezése és az e célból alkotott alapszabályok helybenhagyása iránt folyamodnak, oly tiszteletteljes jelentés kíséretében van szerencsém felterjeszteni, hogy tekintve ezen vállalkozási és takarékosági szellemet, mely a dunai közlekedés előnyei folytán mind magasabb mértéket öltő közforgalom és helyi kereskedelem által táplálva és élénkitve, Tolna községét máris Tolna megye legvirágzóbb községe sorába emelte és tekintve a pénzügyi intézet létrehozásán fáradozó tolnai polgárok szilárd társadalmi állását, kedvező anyagi helyzetét és azon megbízhatóságát, mely őket kiválóan jellemzi a folyamodók által létesíteni ohajtott takarékpénztárnak engedélyezését és a megkívánható kellékekkel bíró alapszabályok jóváhagyását kívánatosnak tartom. Szegzárd 1873 ápr.29 ismeretlen aláírás.”/37/

A minisztérium a 6964. sz. leirattal válaszolt az alispánnak és közlik, hogy korábban is volt egy hasonló kérelem Tolnáról, de akkor Tolnai Takarékpénztár nevet jelölték meg, most pedig a pontos név: „Tolna Vidéki Takarékpénztár”.

A névváltoztatást a minisztérium elfogadja, csak az alapszabály bizonyos paragrafusain kell változtatni.

A leirat pontosan közli, hogy mely paragrafusokat miként kell megváltoztatni. Ha ez megvan, akkor három példányban – összefűzve – és a részvény aláírási ívvel együtt fel kell küldeni jóváhagyásra.

Feltételezhető, hogy az alapszabály módosítására azért volt szükség, mert az új elnevezés szerint, ezután már Tolnán kívül, a szomszéd települések ügyfeleit is tudják fogadni.

A pénzügyi intézet fogadta ügyfeleit, de az ügyfélfogadás lehetőségéről semmilyen irat nem található./38/

A 432/873. sz. irat szerint Rosmayer Ferenc 44  $\frac{3}{4}$  köböl követ szállított a Paks – Székesfehérvár országos út karbantartásához 1253 ft-ért. Paks nagyközség bírása kéri a megvét a számla kifizetésére. /39/

Rosmayer Ferenc 82  $\frac{1}{4}$  öl tűzifát szállított a megyének. Szerződés szerint, 16 ft-os egységáron. 1316 ft-ot utalt a megye főpénztárosa Rosmayernek. /40/

Rosmayer Ferenc az előbbi famennyiséghez 17  $\frac{3}{4}$  öl fát még szállított a megyének – szerződés szerint – 284 ft-ért./41/

A megye 1875-ben is Rosmayert bízta meg tüzelő szállítással. A szerződésnek megfelelően 34 öl fát szállított, 14ft 30 kr egységáron, így 487 ft 50 kr-ról nyújtott be számlát./42/

Ugyancsak az 1875. évi szerződés szerint még 90 öl keményfát szállított 12ft 50 kr/öl áron, összesen 1125 ft-ért./43/

Ágoston Károly megyei mérnök 14. sz. levelében tájékoztatta az alispánt a következőről: „Goldberger Mór és Rosmayer Ferenc vállalkozók 1875. évre kötött szerződések eredeti példányát, a különleges feltételekkel együtt, van szerencsém a kincstári illeték befizetése végett, az adóhivatalnál teljesített bemutatás után visszaterjeszteni.”

Nagyon jó lenne, ha olvasható lenne a szerződés, és különösen érdekes lenne a „különleges feltételek”-et is megismerni, de ezek nem találhatók./44/

A 9285/876. XII. 5. sz. irat szerint Rosmayer a megye részére 5 mázsa oltatlan meszet szállított 16 ft-ért./45/

A 9286/876. XII. 6. sz. irat szerint Rosmayer Ferenc a megye részére „kiszolgáltattott tűzifára vonatkozó 625 ft 10 kr értékű számlát bemutatott.”/46/

A 2616. sz. irat szerint Rosmayer Ferenc, a szerződésnek megfelelően 79 öl szilfát szállított a megyének 1066 ft 66 kr-ért./47/

Az 1865/877. sz. irat szerint Rosmayer Ferenc 280 köbméter keményfát szállított a megyének 3 ft 95 kr/ köbméter egységáron, 1100 ft-ért./48/

A 7421./877. IX. 1. sz. irat szerint Rosmayer Ferenc 192 köbméter tűzifát szállított 639 ft értéken a megyének./49/

A 7422/877. VIII. 30. sz. irat alapján Rosmayer Ferenc 25 mázsa oltatlan meszet szállított a megyének, 40 ft értékben./50/

A 10139/877. XII. 12. sz. irat szerint Rosmáyer Ferenc 10 mázsa oltatlan meszet szállított a megyének, 17 ft 50 kr értékben./51/

Az alispáni hivatal hirdetményt adott ki, melyre Rosmáyer nyilatkozatot adott be:  
„Hirdetmény nyomán a Tolna – dombori uthoz, Fadd és Tolnai Duna szélekre 394 km  
Visegrádi hasáb köveket szállítok, s elvállalom méterjét 4 ft 10 irva Négy forint tiz krajczárért.  
Egy szinte anyi Ercsi gödörmurvát méterjét 3f 81 kr irva három forint Nyolcvanegy  
krajczárér.

A feltételeket ösmérem és magamat azoknak alá vetém.

Bánatpénz mellékelve Egy ezer forintos Státus Kötvény.

Kelt Szegzárd 1877 január 27 Rosmáyer Ferenc.”

(A „km” betűk köbmétert jelentenek, valamint a „méterjét” szavak is köbmétert  
jelentenek.)/52/

Rosmáyer előző nyilatkozatát elfogadták és az alábbi szerződést kötötték:

„Szerződés, amely Rosmáyer Ferenc előbbi ajánlatára kötött a Tolna megye bizottság és  
Rosmáyer Ferenc között 1877.III.13-án.

1.Rosmáyer Ferenc ajánlatát ismétlik meg.

2. A kifogástalan teljesítés esetén 3116 f 54 kr jár. A teljesítésnek megfelelően részfizetések  
lehetségesek a „pénztár állapotának” megfelelően, de végkielégítést a vállalkozó az év vége  
előtt nem követelhet.

3. A befejezéskor az átvétel a legrövidebb idő alatta a bizottság eszközölni fogja.

4.A vállalkozással járó kincstári illetéket a vállalkozó fizeti.

5. A vállalkozó irányába az aláírás kötelező erőt nyer.

6. Peres kérdések a bíróságon.

Fördös Vilmos sk tiszti ügyész     Ágoston Károly sk megyei mérnök  
Rosmáyer Ferenc sk vállalkozó” /53/

A 3545. sz irat arról tanúskodik, hogy a törvényhatóság a szerződést jóváhagyta./54/

(Ez az egyetlen ügy, amely majdnem teljesen nyomon követhető. Ebből a munka  
befejezésének a jegyzőkönyve vagy a kifizetés irata is kellene.)

Az 1530/1878.II.25. sz. irat szerint Rosmáyer Ferenc az 1878. évre, a megyének 60 2/4 méter  
fát szállított 955ft 90 kr-ért./55/

A 9315/1878, XII. 13. sz irat szerint Rosmáyer Ferenc a megye részére 50 méter tűzifát  
szállított 15 ft 80 kr egységáron, amely 790 ft összegű számlán szerepel./56/

A 9215/1879.X. 28. sz irat szerint Rosmáyer Ferenc 2 ½ mázsa oltatlan meszet szállított a  
megyének 8 ft-ért./57/

A 953. sz irat szerint 1879. II. 7-én 100 köbméter keményfát szállított a megye részére  
Rosmáyer 395 ft-ért./58/

A 9530. sz irat szerint Rosmáyer Ferenc szerződés szerinti 341 köbméter szilfát szállított a  
megyének 3,95 ft egységáron, összesen 1346 ft 95 kr-ért./59/

Az alispán a 2503/1879. III. 29. sz levelet küldte az államépítészetnek, melyben közli,  
tudomására jutott, hogy a Dombori úton az uradalmi zsilipnél az út átszakadt, és a jó idő

ellenére a betömés botrányosan lassan megy. Ezért az alispán felkéri az építőket, hogy a szóban forgó nyílás betömésére vállalkozó Rosmáyer Ferenc záros határidő mellett, garantáltan végezze el vagy a vállalástól haladéktalanul elmozdítva legyen, mert a zöldár a nyílás miatt nagy kárt tehet./60/

Az építészeti hivatal a 318/1879.IV.18-án keltezett levélben közli az alispánnal, hogy Rosmáyer Ferenc a vállalt munkát „tökéletesen befejezte”, és az építési hivatal a munka felülvizsgálat elrendelését kéri./61/

Ismét az államépítészeti hivatal kereste meg az alispánt a 257. sz. levéllel, melyben közlik, hogy a Rosmáyer Ferenc által betömött útszakasz felülvizsgálata megtörtént április 22-én. A jegyzőkönyv is elkészült és a vállalkozó 237 ft 38 kr-os számláját betérjesztette. E levél dátuma 1879. júni. 28./62/

(E témában írott levelek egyikében sem találni semmilyen magyarázatot, hogy az alispán milyen okok alapján nyilatkozott szokatlanul erélyesen Rosmáyerrel kapcsolatban.)

A 9039/1880. X. 28. sz. leirat közli, hogy Rosmáyer Ferenc 438 méter kemény tűzifát szállított a megyének – szerződés szerint – 1730 ft 10 kr-ért./63/

A 7871/1880. IX. 14. sz. leirat szerint Rosmáyer Ferenc 10 mázsa oltatlan mészből 34 ft-os számlát nyújtott be./64/

A m. kir. Közmunka és Közlekedési Minisztérium a 20016 számú levéllel kereste meg a megyét, és közölték az alábbiakat:

„Rosmáyer Ferenc tolnai lakos s hajózási engedélyes a f. év I-ső negyedére szóló forgalmi kimutatást mind eddig be nem küldvén, felhivom a megye közönségét, hogy a nevezettet ezen kimutatás mielőbbi beküldésre utasítsa és ez iránt tett intézkedéséről hozzám jelentést tegyen.1881.VI.29./65/

(További iratok e tárgyhoz sem találhatók.)

A 9840. sz. leirat szerint 1882. XI. 24-én Rosmáyer Ferenc számlát nyújtott be 440 köbméter tűzifáról – szerződés szerint – 1738 ft-ról./66/

A 8232/1882. IX. 25. sz. irat szerint Rosmáyer Ferenc ajánlatot adott, hogy az 1883. évre 440 köbméter száraz szilfát hajlandó szállítani 1882. évi áron, azaz 3,95 ft-ért. Rosmáyer értesítették, hogy a megyebizottság az ajánlatot elfogadta./67/

A 9635. sz. irat szerint ifjú Rosmáyer Ferenc 20 mázsa oltatlan mészből nyújtott be számlát a megyéhez 1883. XI. 14-én, mely rendben találtatott a kifizetésre./68/

A 8121/1884. VIII. 26. sz. irat szerint Rosmáyer Ferenc és fia cégtől a megye 10 mázsa oltatlan meszet vásárolt 32 ft-ért./69/

A 10856/1884. XI. 8. sz. irat szerint Rosmáyer Ferenc és fia cég 440 köbméter tűzifát szállított a megyének 1738 ft értékben./70/

Az utolsó három irat ügyintézője megváltozott az 1883. év második felében. Először Rosmáyer Ferenc és fia névre változott a cég, majd ifjú Rosmayer önállóan állított ki számlát. Ez a változás valószínűleg az apa esetleges betegségével függhetett össze, aki egy évvel később meghalt.

## EMLÉKLAPOK TOLNA MEZŐVÁROS MÚLTJÁBÓL.

Az 1840-dik évre Tolna mezőváros lakóinak száma hatezerre növekedett, így az iskoláskorú gyermekek száma is olyannyira megsaporodott, hogy az iskolában az elhelyezésük és tanításuk, már-már lehetetlenné vált.

A pécsi püspök látogatást tett Tolnán Gáspár János plébánosnál, és tapasztalhatta a tarthatatlan iskolai állapotot, minek következtében 3000 forintot helyezett letétbe egy új iskola építéséhez.

Ezen felajánlás folytatásaképpen „5300 forint pengő” gyűlt össze az iskola építésére a megye nagyjaitól és Tolna lakosaitól, többek között Rosmayer Ferentől is 5 forint./71/

Az 1800-as évek második felében Pécsy József volt Tolnán a plébános, aki munkálkodásának kezdetén igyekezett anyagi lehetőséget biztosítani új iskola építéséhez, és az elhanyagolt templom renoválásához. Az iskola felépült, és a templom szép külsőt, és belső festett falakat kapott, a főoltárral viszont nem lehetett dicsekedni.

Pécsy plébános úr felkereste a plébánia épületével szemben lakó Rosmayer családot, akikkel nagyon jó, korrekt kapcsolatot ápolt, és elpanaszolta a főoltárral kapcsolatos gondját, mire Rosmayer Ferenc, a tolnai nagykereskedő, olyan főoltár emelését határozta el, „melynek a nagy pompában ne legyen oka szégyenkezni. Gianone János, pécsi szobrász által egy egészen új márvány oltárt készíttetett, mely teljes felszerelésével 6000 forintba került.”

A nemes és áldozatkész alapító emlékét, az oltár hátoldalába vésve örzi e felírás: „E pietate Rosmayer Francisci Stat hoc altare Dei 1859”

„Ezen kívül, az oltár leckeoldalán levő pad – okmányilag – a Rosmayer – család használatára adatott.”

Pécsy plébános úr közbenjárására a főoltár elkészíttetéséért Rosmayer Ferenc a pápától, „Szent Szilveszter lovagrendet” kapott./72/

Rosmayer Ferenc, az oltár elkészülte után, a család nevében leírt fohásza a következő volt: „E Világi boldog életünknek Emlékül állíttatták ezen szent oltárt.

Esedezünk az Örökös Boldogságért.

Rosmayer Ferenc születék Tolnán october 17 1814.

Rosmayer Borbála született Schvarzkopf

Gyerekeink: Bábet, Mári, Josephá, Rosá, és Gyula fiu.”/73/

A kívül-belül szép templom körül a tér poros, sáros maradt, melyet Pécsy plébános úr szintén szeretett volna megváltoztatni. Megkereste a hajótulajdonosokat – köztük Rosmayer Ferencet is – hogy ha a Duna felső szakaszán hazafelé utaznak, hozzanak Visegrádról 50 köből követ, melyből a plébános úr 25 köből követ felajánlott a hajótulajdonosoknak, viteldíj fejében.

Megegyeztek. A 25 köből köből plébános úr kiköveztette a templomteret./74/

1881. július 10-én értekezletet tartottak tűzoltó egyesület létrehozása céljából, ahol négy fős alapító tagság alakult, köztük Rosmayer Ferencel, aki 100 forintot adakozott az egyesület létrehozására.

Ismeretlen okok miatt az egyesület nem alakult meg, csak négy évvel később, Pécsy József prépost elnökletével és parancsnokságával.

A legénységet Láng Ferenc – a dohánybeváltó felügyelője – képezte ki és szervezte, de Budapestre helyezése után a tűzoltó egyesület parancsnoka Wittinger Sándor építőmester lett. Az elnöki posztról a prépost úr lemondott ifjú Rosmayer Ferenc javára. Az egyesület zászlóavatását 1895-ben, 200 Tolna megyei tűzoltó részvételével tartották meg. A zászlóanya özv. Rosmayer Borbála, ifj. Rosmayer Ferenc édesanyja volt./75/

-----

Tolnán néha-néha a Rosmayer név még ma is elhangzik valamivel kapcsolatban, ami még gyakoribb volt az én gyerekkoromban. A Rosmayer név felnőtt koromban sokszor eszembe jutott, és mindig olyan témában, ami szorgalmas, pontos, becsületes példaképet feltételezett. Azért határoztam el korábban, hogy levéltári iratok segítségével megpróbálok közelebb kerülni Rosmayer Ferenchez és családjához.

Hosszabb időn keresztül sok ezer iratot vettem kézbe a levéltárban, de nem az általam elképzelt eredménnyel.

Legnagyobb csalódást Tolna mezőváros iratai okozták, melyek között egyetlen előjáró ülési jegyzőkönyvet sem lehetett találni.

A dolgozatban szereplő közlésekből azért egy-két következtetésre lehet jutni, ami nem kevés. Rendszerető és törvénytisztelő embernek kellett lennie Rosmayernek, amit a munkák elvégzésére kötött szerződések bizonyítanak.

Mai szóhasználatból élve vállalkozó volt. Vállalkozott építőipari nagykereskedéssel, fuvarozással hajón és szekérrel. Vállalkozott földműveléssel.

Megélhetést adott sok család számára.

Mindezek mellett jutott ideje a mezőváros esküdtjeként és bírójaként tevékenykedni, nem sikertelenül.

Dr. Sümegi Zoltán polgármester urunkat érdekelte Rosmayer tevékenysége, és helyén értékelte ezt az embert.

Röviddel a polgármester úr hirtelen bekövetkezett halála előtt született meg az elhatározás, hogy utcanévet kapjon Rosmayer, és a kriptá is felújításra kerülhetne.

A Rosmayer család a mai Kossuth Lajos utca 8. szám alatti házban lakott. Az 1800-as évek vége felé épített, esztétikus házat, néhány évvel ezelőtt renoválták, azzal az egyszerű kőműves munkával, hogy a még meglévő díszeket is leverték, utána simán bevakolták. Holott az a ház Tolna egyik legszebb polgári lakóépülete volt.

Úgy gondolom, ezzel a szerény levéltári kutatási eredménnyel, méltó emléket kap Rosmayer Ferenc 200. születésnapjára.

Steinbach Ferenc

## J E G Y Z E T E K

1. Tolna városi temető „B” parcella.
2. Tolnai római katolikus plébánia: születési anyakönyv.
3. Tolnai római katolikus plébánia: halotti anyakönyv.
4. Nemzeti Levéltár Tolna Megyei Levéltára (továbbiakban: NLTML)  
Tolna mezőváros közigazgatási iratai (továbbiakban: Tmki) 1846/47. évi számadás.
5. NLTML Tmki 1847. július 1.
6. NLTML Tmki 1848. január 10.
7. NLTML Tmki 1848. augusztus 10.
8. NLTML Tmki 1848. július 8 - 9
9. NLTML Tmki 1849. május 3.
10. NLTML Tmki 1849. június 30.
11. NLTML Tmki 1849. október 31.
12. NLTML Tolna községi tanács iratai 1850 – 1856
13. NLTML Tolna bírói számadási iratok 1842 – 1857 V/ 780 G
14. NLTML Tolna képviselő testületi jegyzőkönyvek 1900 – 1902, 1900-as évvel megjelölt iratcsomó.
15. NLTML Tolna képviselő testületi jegyzőkönyvek 1901. évi iratok.
16. NLTML Központi járás főszolgabírói közigazgatási iratok 1864. év 1869/1446 számú irat.
17. NLTML Központi járás alispáni közigazgatási iratok (továbbiakban: Kjaki) 1863. év 351 irattári szám ( továbbiakban: isz).
18. NLTML Kjaki 1865. 285 isz.
19. NLTML Kjaki 1870. 338 isz.
20. NLTML Kjaki 1870. 914 isz.
21. NLTML Kjaki 1870. 902 isz.
22. NLTML Kjaki 1871. 613 isz.
23. NLTML Kjaki 1871. 545 isz.
24. NLTML Kjaki 1871. 48 isz.
25. NLTML Kjaki 1872. 1648 isz.
26. NLTML Kjaki 1872. 1250 isz.
- 27-28. NLTML Kjaki 1872. 1250 isz.
29. NLTML Kjaki 1872. 846 isz.
30. NLTML Kjaki 1872. 395 isz.
31. NLTML Kjaki 1873. 202 isz.
- 32-33-34. NLTML Kjaki 1873. 496 isz.
35. NLTML Kjaki 1873. 527/1. isz.
- 36-37-38. NLTML Kjaki 1873. 654. isz.
39. NLTML Kjaki 1873. 746. isz.
40. NLTML Kjaki 1874. 241. isz
41. NLTML Kjaki 1874. 894. isz.
42. NLTML Kjaki 1875. 1843. isz.
43. NLTML Kjaki 1875. 1133. isz.
44. NLTML Kjaki 1875. 291. isz.
45. NLTML Kjaki 1876. 2160. isz.
- 46-47. NLTML Kjaki 1876. 674. isz.
- 48-49-50-51. NLTML Kjaki 1877. 409. isz.
- 52-53-54. NLTML Kjaki 1877. 386. isz.
- 55-56. NLTML Kjaki 1878. 345. isz.

57. NLTML Kjaki 1879. 1833. isz.
- 58-59. NLTML Kjaki 1879. 171. isz.
- 60-61-62. NLTML Kjaki 1879. 191. isz.
- 63-64. NLTML Kjaki 1880. 1416. isz.
65. NLTML Kjaki 1881. 941. isz.
- 66-67. NLTML Kjaki 1882. 1157. isz.
68. NLTML Kjaki 1883. 1736. isz.
- 69-70. NÉTML Kjaki 1884. 1424. isz.
71. Tolnai római katolikus plébánia. (továbbiakban:Trkp) Pécsy József: Emléklapok  
Tolna mezőváros múltjából és jelenéből. (továbbiakban: Pécsy József) 28. oldal.
72. Trkp Pécsy József 43-44. oldal.
73. Trkp Rosmáyer Ferenc fohásza.
74. Trkp Pécsy József 45. oldal.
75. Trkp Pécsy József 68. oldal.